

Natuurtoets Bestemmingsplan Wiener

Gemeente Amsterdam
Dienst Ruimtelijke Ordening

Beleidsteam Stad

September 2012

Samenvatting

Voor bestemmingsplangebied Wiener wordt een stedelijk vernieuwingsplan opgesteld. Hierbij zal een deel van de huidige bebouwing worden gesloopt en plaats maken voor nieuwbouw. In deze natuurtoets is onderzocht of er vanuit de natuurwetgeving consequenties voor het plan zijn. De conclusie is dat er geen door Flora- en faunawet beschermde soorten waarvoor ontheffing aangevraagd moet worden aanwezig zijn.

Binnen het bestemmingsplangebied is gekeken naar verblijfplaatsen van vleermuizen in de gebouwen en in het groen. Verder is gekeken naar nesten van vogels in en in de omgeving van het gebouw.

Het inventariseren van vleermuizen met betrekking tot bebouwing en bomen is te verdelen in het inventariseren van winterverblijven, zomer- en kraamverblijven, paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisaties zijn uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol van 2012^{*}. Uit de inventarisaties is gebleken dat er in het bestemmingsplangebied Wiener geen van de hiervoor genoemde type verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Verder zijn er geen nesten van vogels aangetroffen en zijn er bij een eerdere inventarisatie van de kademuur geen beschermde muurplanten gezien. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet is daarom niet nodig voor de geplande werkzaamheden.

In het recente verleden zijn er rugstreeppadden waargenomen op bouwplaatsen in de omgeving van het plangebied. De kans dat deze streng beschermde amfibiesoort de bouwwerkzaamheden weet te bereiken wordt klein geacht. In het geval dat dit toch gebeurt dient een ter zake deskundige te worden ingeschakeld. De rugstreeppadden mogen dan worden verplaatst naar een nabijgelegen geschikt biotoop.

Methode vleermuisonderzoek

Vleermuizen worden geïnterviewd door middel van een zogenaamde batdetector, de Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO) werkt standaard met de Petterson D240x. Met deze batdetector kunnen de ultrasone geluiden die vleermuizen in vlucht gebruiken om te jagen en zich te oriënteren hoorbaar gemaakt worden voor het menselijk oor. Aan de hand van de klank en de frequentie kan men bepalen welke soort vleermuis het betreft en welk gedrag deze vertoont.

De inventarisaties zijn uitgevoerd op de volgende data:

- 24-5-2012, licht bewolkt, 21° Celsius
- 02-6-2012, bewolkt, 11° Celsius
- 17-6-2012, licht bewolkt, 16° Celsius
- 13-8-2012, half bewolkt, 19° Celsius
- 11-9-2012, lichte neerslag, 12° Celsius

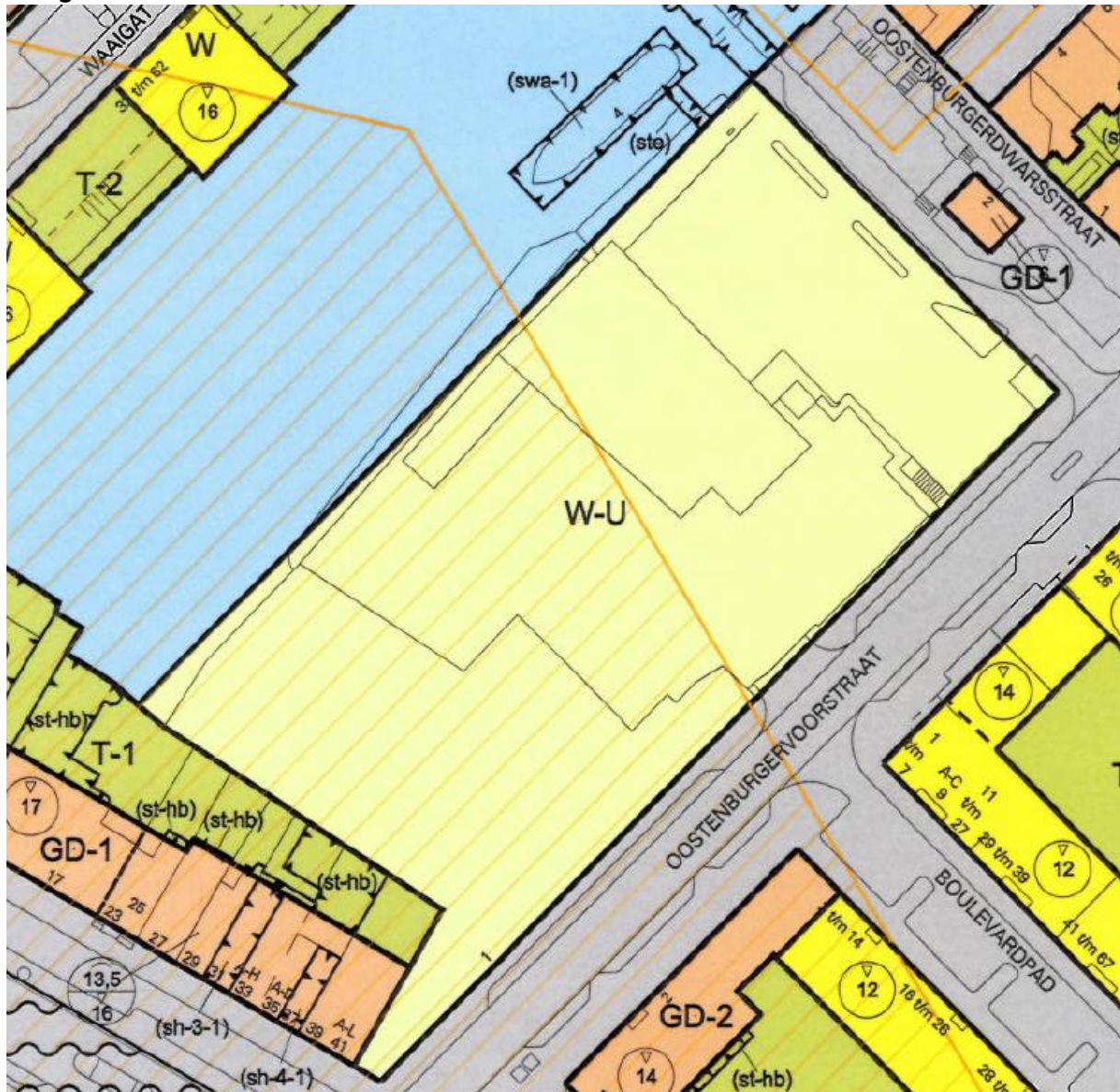
Hierbij is het gehele plangebied door twee personen onderzocht.

Indien er vertraging optreedt bij de ontwikkelingen moet er rekening mee worden gehouden dat gegevens van vleermuisinventarisaties niet ouder dan drie jaar mogen zijn.

De voorjaarsbezoeken hebben 's morgens plaatsgevonden. Aan het einde van deze inventarisaties zijn broedvogels geobserveerd.

* Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2012. Vleermuisprotocol 2011, februari 2012

Plangebied

Alle bouwblokken en het tussenliggende groen binnen de grenzen van bovenstaande bestemming W-U zijn onderzocht.

Wet- en regelgeving

Wettelijke kaders	
Natuurbeschermingswet (1998) - Natura-2000 (gebiedsbescherming)	Onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) zijn gebieden aangewezen die deel uitmaken van de Europese ecologische hoofdstructuur: de Natura 2000 gebieden. Als een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in of in de nabijheid van een Natura 2000 gebied moet worden onderzocht of de ontwikkeling de kwaliteit van het gebied kan verslechteren of verstoren. Als een ruimtelijke ontwikkeling de kwaliteit van een Natura 2000 gebied kan verslechteren of verstoren moet er een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet worden aangevraagd.
Flora- en faunawet en gedragscode (soortbescherming)	In april 2002 is de Flora- en faunawet (Ffwet) van kracht geworden. Op grond van deze wet zijn vrijwel alle in het wild en van nature in Nederland voorkomende dieren, beschermd. De Ffwet bevat verbodsbepalingen over het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, hollen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. Bij vrijwel alle ingrepen moet met door Flora- en faunawet beschermde soorten rekening worden gehouden. De beschermde soorten zijn (in tabellen) verdeeld in verschillende niveaus van bescherming. Zie tabel. Voor een bestemmingsplan moet inzichtelijk worden gemaakt voor welke soorten er mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd en onder welke voorwaarden deze naar alle waarschijnlijkheid verkregen zal worden.
Beleidskaders	
Ecologische Hoofdstructuur (landelijk en provinciaal beleid)	Voor heel Nederland zijn natuurgebieden met verbindingzones vastgelegd in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. Na realisatie is de structuur grensoverschrijdend, zodat diersoorten zich vrij kunnen bewegen en vermengen over Europa. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de EHS moet worden gecompenseerd volgens de in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgelegde regels.
Hoofdgroenstructuur (Amsterdams beleid)	In de "Structuurvisie Amsterdam 2040" is de hoofdgroenstructuur opgenomen. Gebieden in de hoofdgroenstructuur hebben vooral een grote recreatieve betekenis. Voor functiewijzigingen, die buiten de vastgelegde kaders vallen moet advies worden gevraagd aan de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur.
Ecologische structuur (Amsterdams beleid)	De "Structuurvisie 2040" is verder uitgewerkt in een ecologische visie. Op de bijbehorende kaart zijn de ecologische structuren en de knelpunten in deze structuren aangegeven. De ecologische visie is in juli 2012 door de Gemeenteraad vastgesteld.

Wettelijke kaders

Rode lijstsoorten (landelijk beleid)	Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk in aantal achteruitgaan. Voor het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (ELI) zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen worden genomen.
--------------------------------------	---

Tabel met beschermingsniveaus Flora- en faunawet

Tabel met beschermingsniveaus Flora- en faunawet			
Vogels		Voorbeelden	kenmerken
	Vaste rust- en verblijfplaatsen (lijst augustus 2009)	Huismus, sperwer, boomvalk, buizerd, steenuil	Het hele jaar beschermd, ontheffing alleen mogelijk op grond van: b) de bescherming van flora en fauna c) de veiligheid van het luchtverkeer d) de volksgezondheid en de openbare veiligheid en f) het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren
	Overige broedvogels, inventarisatie gewenst (lijst augustus 2009)	Boerenzwaluw, koolmees, ekster, zwarte kraai, grote bonte specht, zwarte roodstaart	De nesten zijn niet jaarrond beschermd, omgevingscheck om te bepalen of er voldoende alternatieve nestmogelijkheden in de omgeving zijn is wel nodig.
	Overige broedvogels	Merel	In de broedperiode beschermd.
	Exoten	Halsbandparkiet	Niet beschermd, de zorgplicht is wel van toepassing.
Overige dieren en planten			
	Tabel 3 soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV)	Vleermuizen, rugstreeppad	Rust- en verblijfplaatsen beschermd, ontheffing op grond van 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.'
	Tabel 3 In AMvB aanvullend aangewezen streng beschermde soorten	Ringslang	Rust- en verblijfplaatsen beschermd, ontheffing op grond van ruimtelijke ontwikkeling.
	Tabel 2	Rietorchis	Geen ontheffing nodig met gebruik van gedragscode.
	Tabel 1	Bruine kikker	Vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling; er is wel een zorgplicht.
	Niet beschermd	Algemene vlindersoorten	

Resultaten Inventarisatie

Algemeen

Het Wienerterrein ligt in stadsdeel Centrum in 'de Oostelijke eilanden'. Het grenst aan de Oostenburger-/ Wittenburgergracht. De Oostenburgervoorstraat en het water van de Wittenburgervaart. Op het terrein staan twee gebouwen. Een voormalig kantorengedouw, nu deels bewoond, en een loods die als werkplaats gebruikt wordt. Aan de zijkant van het gebouw, er tegen aan, groeien bomen. Rechts van de ingang van het binnenterrein staan een paar hoge coniferen en op het parkeerterrein ten oosten van de loods staan rijen platanen. Langs de kade ligt een woonboot. Een paar bomen langs de kade zijn dicht begroeid met klimop.

Resultaten vleermuizenonderzoek

Zomerverblijf	Niet waargenomen
Kraamkolonie	Niet waargenomen
Paarverblijf	Niet waargenomen
Winterverblijf	Geen winterverblijf indicierend gedrag waargenomen
Foerageergebied/vliegroute	Er zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen rond de platanen op het parkeerterrein en rond de coniferen bij de ingang.

Overige soorten

Zoogdieren

Opmerkelijk is de aanwezigheid van in ieder geval één egel; deze is tweemaal aangetroffen op het parkeerterrein en tweemaal op het terrein zelf. Omdat er weinig dekkingsmogelijkheden in de stad zijn worden egels zelden in het Centrum van de stad aangetroffen. Hoogstwaarschijnlijk is de spoorbaan Amsterdam CS – Amsterdam Muiderpoort voor de egel een ecologische verbinding de stad in.

De egel is een soort van tabel 1. Dat betekent dat er een vrijstelling is bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de egel hoeft dan ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. In verband met de zorgplicht wordt geadviseerd om eventuele takkenhopen waar de egel zich kan verschuilen voorzichtig te verwijderen. Een eventueel aangetroffen egel kan naar de egelopvang worden gebracht.

Broedvogels

In de platanen zijn geen nesten van vogels waargenomen. De coniferen bij de ingang vormen een geschikt broedbiotoop voor tuinvogels, zoals houtduif, merel, lijster, winterkoning en mogelijk groenling. Deze zijn niet waargenomen.

Er zijn geen nesten van gierzwaluwen bij de gebouwen gezien. Ook huismussen zijn niet gehoord of gezien.

Er zijn in ieder geval geen nesten van jaarrond beschermde vogels in het plangebied. Door bij de planning van het verwijderen van bomen en struiken rekening te houden met de broedperiode van vogels kunnen vertragingen worden voorkomen. Een geschikte periode om het groen te verwijderen is van september tot februari.

De rugstreepad

Er bevindt zich een kleine populatie rugstreepadden op de spoorbaan ten oosten van het plangebied. In het recente verleden zijn er waarnemingen geweest van rugstreepadden op bouwplaatsen ten zuiden en ten oosten van het plangebied. De rugstreepad is een streng soort van de Europese Habitatrictlijn en daardoor streng beschermd.

In het bestemmingsplangebied is nu geen geschikt biotoop voor de rugstreepad. Bij bouwwerkzaamheden kan dit wel ontstaan; de rugstreepad gebruikt poeltjes op zandig terrein als voortplantingswater. Er is een zeer kleine kans dat de rugstreepad bij bouwwerkzaamheden het terrein weet te bereiken, gezien de zeer stenige directe omgeving.

Indien toch rugstreepadden worden aangetroffen mogen deze door deskundigen worden verplaatst naar geschikt biotoop bijvoorbeeld bij de spoorlijn. Dit is zonder ontheffing mogelijk, omdat de dieren niet aan de natuur worden onttrokken en slechts over korte afstand worden verplaatst.

Flora

Beschermde en bijzondere muurplanten worden in het Centrum van Amsterdam eens in de twee jaar geïnterpreteerd. In 2011 zijn de kades bij het plangebied geïnspecteerd. Er zijn toen geen beschermde muurplanten aangetroffen. In 2007 stond er nog een tongvaren op de kop van de kade. Bij de inventarisatie van 2009 is deze al niet meer aangetroffen.

Gebiedsbescherming

Markermeer en IJmeer zijn de meest nabijgelegen Natura2000-gebieden. Gezien de aard en de omvang van de voorgenomen ontwikkelingen worden er geen negatieve effecten op deze gebieden verwacht. Ook op EHS-gebieden wordt geen negatief effect verwacht.

Er liggen geen gebieden die tot de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam behoren in de omgeving van het plangebied. De spoorbaan maakt deel uit van de Ecologische structuur van Amsterdam. De voorgenomen ontwikkelingen zullen geen nieuwe belemmeringen veroorzaken.

Conclusie

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen gevonden in de huidige bebouwing of in de aanwezige boomholtes binnen het bestemmingsplan. Er zijn geen nesten van vogels, waarvan het nest het hele jaar beschermd is en waarvoor ook buiten het broedseizoen ontheffing moet worden gevraagd.

Door bij de planning en wijze van uitvoeren van de werkzaamheden rekening te houden met de aanwezigheid van broedvogels en egels kan aan de zorgplicht van de Flora- en faunawet worden voldaan.

Er is een kleine kans dat de beschermde rugstreeppad het terrein weet te bereiken. Indien de aanwezigheid van rugstreeppadden wordt geconstateerd dient direct een ter zake deskundige in te worden geschakeld.

